

מהימנות ותוקף של כלי הערכה בשפה הערבית לבחינת תפקוד והימנעות מתנועה עקב פחד אצל מבוגרים הסובלים מכאב גב תחתון

באדרה אבו אלהיג'ה-נעאמנה^{1,2}, נמרוד רוזן³, יוכבד לויפר¹
החוג לפיזיותרפיה, אוניברסיטת חיפה, ישראל, ²פיזיותרפיה, מכבי שירותי בריאות, ישראל, ³אורתופדיה, ב"ח העמק, ישראל¹

רקע: תגובת ההימנעות מפעילות כתוצאה מפחד מכאב קשורה להגברת הסיכון למוגבלות ולכאב גב כרוני. יש חשיבות לשימוש בכלי הערכה מהימנים ותקפים להערכת תפקוד ותגובת הימנעות מתנועה בשפה הערבית.

וה- Fear-Avoidance Beliefs Questionnaire (FABQ) - **מטרות המחקר:** 1. לבדוק מהימנות ותקפות שאלוני ה- Modified Oswestry Low Back Pain Disability Questionnaire (MOSW) 2. אשר תורגמו לשפה הערבית. 3. לבדוק את הקשר בין אמונות של הימנעות מתנועה עקב פחד לבין רמת המוגבלות התפקודית כתוצאה מכאב גב תחתון באוכלוסיית מבוגרים דוברי השפה הערבית. 4. לבדוק קשר בין מוגבלות תפקודית והימנעות מתנועה עקב פחד ומאפיינים שונים כגון מין, השכלה, עיסוק, הפסקת עבודה ונטילת תרופות. 5. לבדוק השפעת טיפול פיזיותרפיה במהלך חודש על רמת המוגבלות ורמת האמונות של הימנעות מתנועה עקב פחד מכאב באוכלוסייה הנבדקת.

שיטות: השתתפו 112 נבדקים בגילאים 18-72 מקרב האוכלוסייה הערבית בצפון ישראל, אשר הופנו למכוני פיזיותרפיה של שירותי בריאות כללית לטיפול בכאב גב תחתון. המחקר אושר על ידי ועדת הלסינקי של בית-חולים העמק. מטופלים שענו על VAS, קריטריוני ההכללה מילאו בתחילת סדרת הטיפולים את השאלונים הבאים: שאלון דמוגרפי כולל הערכת כאב על פי גם MOSW וה-FABQ מטופלים מילאו בנוסף את השאלונים: ה SF-36. 33 ושאלון MOSW שאלון FABQ שאלון בתחילת הטיפול השני. כמו כן, 15 מהמשתתפים מילאו את השאלונים גם בסיום סדרת הטיפולים. ניתוח הנתונים נעשה t-test- מבחני קורולציה ו, Alpha Cronbach, באמצעות מבחן

שתורגמו לשפה הערבית מהימנות פנימית ומהימנות מבחן חוזר MOSW וה-FABQ **תוצאות המחקר:** 1. לשאלוני ה- גבוהים. 2. יש קשר בין רמת אמונות פחד מכאב לבין רמת מוגבלות תפקודית גבוהה. 4. בחברה הערבית יש לסוג העיסוק ולרמת ההשכלה השפעה על דיווח עצמי של מוגבלות ופחד מתנועה. 5. לחודש של טיפול פיזיותרפיה השפעה חיובית על רמת המוגבלות ואמונות הפחד מכאב.

מסקנות: השאלונים המתורגמים לערבית מספקים מידע מהימן ותקף על תפקודי יומיום של חולי כאב גב תחתון באוכלוסייה הערבית. שימוש בשאלונים יכול לסייע בפיתוח תוכניות טיפול הולמות לסובלים מכאבי גב.

מילות מפתח: הימנעות מתנועה עקב פחד מכאב, כאב גב תחתון, מהימנות, תקפות.

הכרת תודה: עבודת מחקר זו בוצעה בתמיכת מלגת ורנר אוטו מטעם המרכז היהודי הערבי וידיד אוניברסיטת חיפה בגרמניה, על כך נתונה תודתי העמוקה.

ביוגרפיה של מציגת העבודה: באדרה אבו אלהיג'ה-נעאמנה בוגרת החוג לפיזיותרפיה באוניברסיטת חיפה בשנת 2004, ובוגרת תואר שני בקידום בריאות מביה"ס לבריאות הציבור באוניברסיטת חיפה בשנת 2010. היום היא עובדת כעוזרת הוראה בחוג לפיזיותרפיה באוניברסיטת חיפה וכפיזיותרפיסטית ומקדמת בריאות במכבי שירותי בריאות בסניף נצרת עילית.